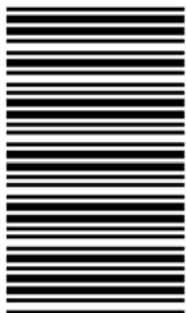

کد کنترل

1111

A

111A

صبح جمعه

۱۴۰۲/۱۲/۰۴

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
سازمان سنجش آموزش کشور

«در زمینه مسائل علمی، باید دنبال قلّه بود.»

مقام معظم رهبری

آزمون ورودی دوره‌های کارشناسی ارشد ناپیوسته داخل - سال ۱۴۰۳

ادیان و عرفان و تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی (کد ۱۱۱۴)

مدت زمان پاسخگویی: ۱۲۰ دقیقه

تعداد سؤال: ۱۶۵

عنوان مواد امتحانی، تعداد و شماره سؤال‌ها

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره
۱	زبان عمومی و تخصصی (انگلیسی)	۲۵	۱	۲۵
۲	زبان عربی	۲۰	۲۶	۴۵
۳	ادیان و مذاهب	۳۵	۴۶	۸۰
۴	تصوف و عرفان	۲۵	۸۱	۱۰۵
۵	تاریخ اسلام	۳۰	۱۰۶	۱۳۵
۶	فرهنگ و تمدن اسلامی	۳۰	۱۳۶	۱۶۵

این آزمون، نمره منفی دارد.

استفاده از ماشین حساب مجاز نیست.

حق چاپ، تکثیر و انتشار سؤالات به هر روش (الکترونیکی و ...) پس از برگزاری آزمون، برای تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی تنها با مجوز این سازمان مجاز می‌باشد و با متخلفین برابر مقررات رفتار می‌شود.

purpose. Wealthy families ..... (9) private tutors to teach their children at home, while less well-off children were taught in groups. Teaching conditions for teachers could differ greatly. Tutors who taught in a wealthy family did so in comfort and with facilities; ..... (10) been brought to Rome as slaves, and they may have been highly educated.

- 8- 1) which depending 2) and depended
3) for depended 4) that depended
- 9- 1) have employed 2) employed
3) were employed 4) employing
- 10- 1) some of these tutors could have 2) because of these tutors who have
3) that some of them could have 4) some of they should have

PART C: Reading Comprehension

Directions: Read the following three passages and answer the questions by choosing the best choice (1), (2), (3), or (4). Then mark the correct choice on your answer sheet.

PASSAGE 1:

Most of what Westerners know of Islamic civilization comes from figures who flourished during the Golden Age of Islam, from about 800 to 1400; from the poets thriving during the pre-Islamic period through the Golden Age; and novelists who came to attention in the mid-twentieth century. While this group includes Alfarabi hailing from Central Asia, Ibn Khaldun from Tunisia, and Averroes from Cordova, it excludes many others from areas and epochs that have not yet drawn the eye of Western scholars simply because Western awareness of Islamic culture is sorely limited.

Medieval Latin scholastics were the first to explore the culture, prompted by a desire to proselytize and by intellectual curiosity. Then, this interest waned until the early nineteenth century. While the scholarship begun at that time has continued to grow and branch out, there are still many gaps in our knowledge about the intellectual and cultural history of this massive and rich tradition. Above all, little is known about literary and scientific thought in the period following the death of Ibn Khaldun at the start of the fifteenth century—that is, just after the advent of the European Renaissance—until Jamal al-Din al-Afghani burst upon the scene in the middle of the nineteenth century.

- 11- The word “epochs” in paragraph 1 is closest in meaning to ..... .
1) fields 2) periods 3) countries 4) backgrounds
- 12- All of the following figures are mentioned in paragraph 1 EXCEPT ..... .
1) Averroes 2) Alfarabi 3) Ibn Sina 4) Ibn Khaldun
- 13- According to paragraph 2, Medieval Latin scholastics explored the Islamic culture because of which of the following reasons?
1) An urge to attack 2) A desire for friendship
3) Intellectual curiosity 4) Geographical proximity

- 14- According to the passage, which of the following statements is NOT true?
- 1) The Golden Age of Islam was from about 800 to 1400.
  - 2) There is little knowledge available about Ibn Khaldun and Jamal al-Din al-Afghani.
  - 3) After the medieval period up until early 19th century, scholarly interest in exploring Islamic culture was not significant.
  - 4) Some epochs of Islamic tradition were unaddressed by Western scholars because Western awareness of Islamic culture is very limited.
- 15- According to the passage, which of the following statements is true?
- 1) European renaissance emerged sometime in early 19th century.
  - 2) Ibn Khaldun and Jamal al-Din al-Afghani were contemporary figures.
  - 3) Ibn Khaldun's death roughly coincides with the end of the Golden Age of Islam.
  - 4) Nowadays our knowledge about the intellectual and cultural history of the rich Islamic tradition is complete.

PASSAGE 2:

Vahdat al-vudjud (pantheism) is a major aspect on which Sufis exposed themselves to criticism from Muslim theologians. The Sufi pantheists speak about the unity between God, man and the material world. They argue that God's essence permeates everything, including man. From an Islamic and *Shariah* viewpoint, this is *shirk*. Although, like Muslim theologians, the Sufis claim God to be the Creator of the entire material world, when it comes to God's relationship with the material world, Sufi teaching is at variance with orthodox teaching.

The Sufis believe that the Divine Being has penetrated all things, that nothing exists separate from God. They explain diversity in the material world as follows: God the truth and God the essence, are one. As for diversity, it is only apparent. For all things and phenomena are united in God's essence—the truth with which they are permeated.

Here one must underscore the difference between pantheism in ancient philosophy and *vahdat al-vudjud* in Sufism. The essence of pantheism in ancient Greek philosophy was the sacralization of nature, matter and man; it was an approximation to materialism. In Sufi thought the world does not really exist, it is rather a reflection of God's essence. Here the Sufi position does not divert from the orthodox Islamic teaching, which emphasizes that "God is free of bodily quality."

- 16- The word "criticism" in paragraph 1 is closest in meaning to .....
- 1) danger
  - 2) respect
  - 3) agreement
  - 4) disapproval
- 17- All of the following words are mentioned in the passage EXCEPT .....
- 1) *Shirk*
  - 2) *Shariah*
  - 3) pantheism
  - 4) mysticism
- 18- The word "it" in paragraph 3 refers to .....
- 1) the world
  - 2) reflection
  - 3) Sufi thought
  - 4) materialism
- 19- The passage provides sufficient information to answer which of the following questions?
- I. When did Sufism first distinguished itself from orthodox Islam?
  - II. What is the difference between pantheism in ancient philosophy and *vahdat al-vudjud*?
  - III. How do Sufis explain diversity in the material world?
- 1) I and II
  - 2) I and III
  - 3) II and III
  - 4) Only III

20- Which of the following best describes the tone of the passage?

- 1) Objective   2) Humorous   3) Ironic   4) Passionate

PASSAGE 3:

What we know of the history of the *Ash'arite* movement has, in effect, been based primarily on Ibn Asakir's *Tabyin* and Subki's *Tabaqat*. It is mainly to these two works that we owe the image we now have, in our manuals on Islam and Islamic history, of the development of Muslim theology in the Middle Ages. [1] This image tells a story which may be said to consist of three general stages.

In the first stage we have, on one side, the traditionalists, and on the other, the rationalists. [2] The traditionalists rely on faith and shun reason; the rationalists glorify reason and have little use for faith. These two camps' perennial quarrels create a cleavage in theological thinking. A period of trouble ensues in which the partisans of reason, with the help of the arm of secular power, persecute the partisans of faith.

In the second stage we have the dramatic emergence of Ash'ari. [3] At first a Mu'tazilite, Ash'ari turns renegade and joins the traditionalist camp. He brings along with him his rationalist weapons and places them in the service of traditionalism. An ideal situation comes into being: we have the beginnings of solid orthodoxy, with faith henceforth supported by reason. But somehow this solid orthodoxy does not take root. Ash'ari, having earned the wrath and ire of his erstwhile companions, the Mu'tazilite rationalists, does not win the esteem of his newly-chosen ones, the traditionalists. [4]

21- The word "perennial" in paragraph 2 is closest in meaning to .....

- 1) sectarian   2) religious   3) perpetual   4) paradoxical

22- According to paragraph 2, which of the following statements is true?

- 1) The rationalists reject reason and glorify faith.
2) The traditionalists reject faith and glorify reason.
3) Both the traditionalists and the rationalists glorify reason.
4) The traditionalists reject reason but the rationalists glorify it.

23- According to the passage, which of the following statements is true?

- 1) Ash'ari, who was initially a Mu'tazilite, switched allegiance later.
2) The rationalists and traditionalists' disputes helped the cause of Islam.
3) Our knowledge of the Mu'tazalites is mainly drawn from *Tabyin* and *Tabaqat*.
4) Ash'ari finally wins the esteem of the Mu'tazilite rationalists and the traditionalists.

24- The passage probably continues with which of the following topics?

- 1) Another stage in the development of Muslim theology
2) The similarities between the rationalists and the traditionalist
3) The significance of the two books mentioned earlier in the passage
4) An elaboration on the persecution of partisans of faith by the secular powers

25- In which position marked by [1], [2], [3] or [4], can the following sentence best be inserted in the passage?

Among these, it is said, he is resisted by the "ultra-conservative" hanbalites.

- 1) [1]   2) [2]   3) [3]   4) [4]

■ ■ عین الأنسب و الأدق للجواب عن الترجمة أو التعريب أو المفهوم (۲۶-۳۳)

۲۶- ﴿ و لا تَقَفْ ما لیس لك به علم، إِنْ السَّمْعَ و البصرَ و الفؤادَ كُلَّ اولئكَ كان عنه مسؤولاً ﴾:

- ۱) آنچه را به آن علم نداری پیروی مکن، چه گوش و چشم و دل همه آنها نسبت به آن مسؤول هستند!
  - ۲) در مقابل آنچه علم نداری ایستادگی مکن، زیرا هر یک از گوش و چشم و دل نسبت به آنها مسؤولیت دارند!
  - ۳) در برابر آنچه علمی نداری توقف مکن، زیرا هر یک از قوای سامعه و باصره و قلب پاسخگوی آن خواهند بود!
  - ۴) از آنچه بدان علمی نداری تبعیت مکن، چه قوای سامعه و باصره و دل همگی در برابر آن پاسخگو خواهند بود!
- ۲۷- « لعمری، لموتٌ، لا عقوبة بعده، لذي البتِّ أشفى من هوى لا يزيله! »:

- ۱) سوگند می‌خورم که مرگ در صورتی که پس از آن جزایی نباشد، برای انسان غمگین و ناراحت از عشقی که همیشه همراه اوست بهتر است!
- ۲) به جان خود سوگند می‌خورم که جزایی که پس از آن مرگ نباشد، شفاعت انسان غمگینی است که عشق از او دور نمی‌شود!
- ۳) سوگند به جان خودم، مرگی که هیچ جزایی پس از آن نباشد از عشقی که از او جدا نمی‌شود، برای انسان حزین شفاعت‌تر است!
- ۴) به جان خودم قسم می‌خورم، اگر پس از مرگ عقوبتی نباشد، بهتر است انسان حزین بمیرد شاید عشق محبوب رهایش کند!

۲۸- « أ لم تعلمي أنّ الثَّوَاء هو الثَّوَى و أنّ بیوت العاجزین قبور! »:

- ۱) مگر آگاه نبوده‌ای که هلاک شدن مانند مقیم شدن است و خانه سالمندان قبر آنهاست!
  - ۲) مگر یقین نداری که هلاک کردن باعث نابودی می‌شود و آرامگاه عاجزان گورستانهاست!
  - ۳) آیا نمی‌دانی که مانند سبب هلاک شدن و نابودی است و خانه عاجزان قبرها است!
  - ۴) آیا ندانسته‌ای که مقیم شدن عین هلاکت است و خانه‌های ناتوانان گورستانهاست!
- ۲۹- « و تعذّلي فيك القوافي، و همّتي كآني بمدح، قبل مدحك، مذنب! »:

- ۱) قافیه‌ها مرا بخاطر همّت گذاردند در مدح سایر اشخاص، به غیر از تو، عتابم می‌کنند، مثل اینکه مرا در این مورد مجرم می‌بینند!
- ۲) قافیه‌ها و اهتمام من، مرا در مورد تو سرزنش می‌کنند، گویی که من به خاطر مدح کردن دیگران، قبل از مدح تو گناهکارم!
- ۳) قافیه‌های شعر و همّت مرا سرزنش می‌کنند، که چرا قبل از آنکه مدح تو را بگویم، به مدح دیگران پرداخته‌ام پس آنها مرا گناهکار می‌پندارند!
- ۴) قافیه‌های شعرم، مرا به خاطر اشعاری که در مدح دیگران گفتم سرزنش می‌کنند، گویی که آنها مرا مجرم می‌دانند که پیش از مدح کردن تو، دیگری را ستوده‌ام!

۳۰- « أملتُ خيرك هل تأتي مواعده فاليوم قَصْرٌ عن تلقائك الأمل! ». عین المفهوم المطوي في البيت:

- (۱) كنت أتحرّر على ما وعدتني به من الإحسان، ولكنّ الأيام أقصرُ من أن أبلغ مطوبي!
- (۲) كنت أترقّب في لهفة قليلاً من خيرك، فحصلت على مناي و أعرضتُ عن لقاءك!
- (۳) رجائي كان الحصول على ما تعدني به، فالיום أعطيتني كلّ آمالي و أكثر منها!
- (۴) كنت أملُ أن أحصل على خيرائك، فحصلتُ على ما هو أحسن منه و هو لقاءك!

۳۱- « و ما الأخ من يكون لنا لزاما إذا ما غيم دولتنا وجود
ولكن من يساعدنا إذا ما تعاودنا الأساور و الأسود! »:

عین ما يختلف مفهومه عن البيتين:

- (۱) دوستان را بگناه سود و زیان بتوان دید و آزمود توان!
- (۲) حدیث عشق از آن بطل می‌نوش که در سختی کند یاری فراموش!
- (۳) دوست مشمار آنکه در نعمت زند لاف یاری و برادر خواندگی!
- (۴) دوست آن باشد که گیرد دست دوست در پریشان حالی و درماندگی!

۳۲- « همکاری بعضی امرا و اشراف ایرانی با مسلمانان باعث شد که اینان موقعیت اجتماعی و سیاسی خود را حفظ کنند! ». عین الصحيح:

- (۱) تعاون بعض الأمراء و النبلاء من إيران مع المسلمين سبّب أن يحافظوا على موقعهم الاجتماعي و السياسي!
- (۲) قد أدّى تعاون بعض الأمراء و النبلاء الإيرانيين مع المسلمين إلى أن يحافظ هؤلاء على مراكزهم الاجتماعية و السياسية!
- (۳) إنّ التعاون بين البعض من الأمراء و نبلاء إيران مع المسلمين كان قد أدّى إلى محافظة هؤلاء على مواقعهم الاجتماعية و السياسية!
- (۴) قد سبّب التعاون بين البعض من الأمراء و النبلاء الإيرانيين مع المسلمين إلى الاحتفاظ بالمكانة الاجتماعية و السياسية لهم!

۳۳- « نامه‌هایی که از این نویسنده توانا باقی مانده صادق‌ترین گواه بر فصاحت و بلاغت اوست! »:

- (۱) هناك رسائل بقيت من هذا الكاتب المقتدر و إنّها أصدق الشهود بفصاحته و بلاغته!
- (۲) إنّ الرسائل التي بقيت من هذا الكاتب القدير هي أصدق شاهد بفصاحته و بلاغته!
- (۳) إنّ الكتابات التي تبقت من الكاتب القدير هذا تشهد بصدق على قدرته في الفصاحة و البلاغة!
- (۴) هناك كتابات تبقت من الكاتب المقتدر هذا و هي شاهد صدق على قدرته في الفصاحة و البلاغة!

■ ■ عَيْنُ الْمُنَاسِبِ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّشْكِيلِ (٣٤ و ٣٥)

٣٤ - عَيْنُ الْخَطَا:

- (١) اِعْلَمُوا أَنَّهُ لَيْسَ عَلَى أَحَدٍ بَعْدَ الْقُرْآنِ مِنْ فِاقَةٍ؛
- (٢) و لَا لِأَحَدٍ قَبْلَ الْقُرْآنِ مِنْ غِنَى فَاسْتَشْفُوهُ مِنْ أَدْوَانِكُمْ؛
- (٣) و اسْتَعِينُوا بِهِ عَلَى لَأْوَانِكُمْ فَإِنَّ فِيهِ شِفَاءً مِنْ أَكْبَرَ الدَّاءِ؛
- (٤) و هُوَ الْكُفْرُ وَ النِّفَاقُ وَ الْعَيُّْ وَ الضَّلَالُ، فَاسْأَلُوا اللَّهَ بِهِ وَ تَوَجَّهُوا إِلَيْهِ بِحُبِّهِ!

٣٥ - عَيْنُ الْخَطَا:

- (١) بَدَأَتْ وَزَارَةُ الصَّحَّةِ التَّخْلُصَ مِنَ الْأَغْذِيَةِ التَّالِفَةِ الَّتِي أَرْسَلَتْهَا بَعْضُ الدُّوَلِ؛
- (٢) الْعَرَبِيَّةِ عَلَى سَبِيلِ الْمُسَاعَدَةِ. وَ قَدْ نَمَّ التَّخْلُصُ مِنْ أَرْبَعَةِ آلَافٍ وَ ثَلَاثِمِائَةِ عُلْبَةٍ مِنْ؛
- (٣) الْأَسْمَاكِ الْمَحْفُوظَةِ اِنْتَهَتْ تَوَارِيخُ صِلَاحِيَّتِهَا، وَ قَدْ قَدَّمَتْهَا دُولٌ عَرَبِيَّةٌ لَمْ تُحَدِّدْ؛
- (٤) وَ أَكَّدَ مَسْئُولٌ أَنَّ مُعْظَمَ هَذِهِ الْأَغْذِيَةِ إِمَّا أَنْ صِلَاحِيَّتِهَا مُنْتَهِيَةٌ أَوْ سَتَنْتَهِي خِلَالَ أَيَّامٍ قَلِيلٍ!

■ ■ عَيْنُ الْخَطَا عَنِ الْإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ (٣٦-٣٨)

٣٦ - ﴿ إِنَّ هَذَا لَرِزْقُنَا مَا لَهُ مِنْ نَفَادٍ ﴾:

- (١) رِزْقٌ: خَبْرٌ « إِنَّ » الْمَفْرُودِ، وَ اللَّامُ حَرْفُ ابْتِدَاءٍ تَرْتَلِقَتْ عَنْ صَدْرِ الْجُمْلَةِ كِرَاهِيَةَ ابْتِدَاءِ الْكَلَامِ بِمُؤَكِّدِينَ
- (٢) نَفَادٍ: اسْمٌ « مَا » شَبِيهِ « لَيْسَ » الْمُؤَخَّرِ، مَجْرُورٌ فِي اللَّفْظِ بِحَرْفِ « مِنْ » الزَّائِدَةِ وَ مَرْفُوعٌ مَحَلًّا
- (٣) لَهُ: جَارٌ وَ مَجْرُورٌ وَ مُتَعَلِّقُهُمَا مَحْذُوفٌ، وَ شَبَهُ الْجُمْلَةَ خَبْرٌ مُقَدَّمٌ لِلْمُبْتَدَأِ « نَفَادٍ »
- (٤) مَا: حَرْفٌ نَفِيٌّ غَيْرُ عَامِلٍ، لَا يَعْمَلُ عَمَلٌ « لَيْسَ » لِنَقْدَمِ الْخَبْرَ عَلَى الْاسْمِ

٣٧ - « وَ إِذَا لَمْ يَكُنْ مِنَ الْمَوْتِ بَدُّ فَمَنْ الْعِجْزُ أَنْ تَكُونَ جِبَانًا! »:

- (١) إِذَا: اسْمٌ غَيْرُ مُتَصَرِّفٍ - مِنْ أَدْوَاتِ الشَّرْطِ غَيْرِ الْجَائِزَةِ وَ مِنْ الْأَسْمَاءِ الْمَلْازِمَةِ لِلْإِضَافَةِ / ظَرْفٍ أَوْ مَفْعُولٍ فِيهِ لِلزَّمَانِ وَ مُنْصُوبٌ مَحَلًّا
- (٢) يَكُنْ: مُجْرَدٌ ثَلَاثِيٌّ - مَعْتَلٌ وَ أَجُوفٌ (إِعْلَالُهُ بِالْحَذْفِ) - مَعْرَبٌ / فَعْلٌ مَجْرُومٌ بِحَرْفِ « لَمْ » وَ مِنْ الْأَفْعَالِ النَّاقِصَةِ وَ هِيَ مِنَ النَّوَاسِخِ، اسْمُهُ « بَدُّ » الْمُتَأَخَّرِ
- (٣) تَكُونَ: مُضَارِعٌ - لِلْمَخَاطَبِ / مِنْ الْأَفْعَالِ النَّاقِصَةِ، اسْمُهُ الضَّمِيرُ الْمُسْتَتِرُ فِيهِ وَجُوبًا وَ خَبْرُهُ « جِبَانًا » وَ الْجُمْلَةُ مُصَدَّرٌ مُؤَوَّلٌ وَ خَبْرٌ لِلْمُبْتَدَأِ الْمَحْذُوفِ
- (٤) الْعِجْزُ: مُفْرَدٌ مُذَكَّرٌ - جَامِدٌ - مَعْرَفٌ بِأَلٍ - مَعْرَبٌ - صَحِيحٌ الْآخِرُ - مُنْصَرِّفٌ / مَجْرُورٌ بِحَرْفِ الْجَرِّ؛ « مِنْ الْعِجْزِ »: جَارٌ وَ مَجْرُورٌ وَ شَبَهُ الْجُمْلَةَ وَ خَبْرٌ مُقَدَّمٌ لِلْمُبْتَدَأِ الْمُؤَخَّرِ (الْمَصْدَرُ الْمُؤَوَّلُ)

٣٨- « سلام على من حُبّه حلّ في الحشاء و ذلك فضل الله يؤتيه من يشاء! »:

- (١) فضل: اسم - مفرد مذكّر - جامد - معرّف بالإضافة - معرب / عطف بيان و مرفوع بالتبعية للمعطوف عليه « ذلك »
- (٢) يؤتي: فعل مضارع - مزيد ثلاثي بحرف واحد من باب إفعال - معتل و ناقص، و كذلك مهموز الفاء / فعل مرفوع تقديرًا، و الجملة فعلية
- (٣) يشاء: مضارع - للغائب - مجرد ثلاثي - معتل و أجوف، و كذلك مهموز اللام - معرب / فعل و فاعله الضمير المستتر، و الجملة فعلية و صلة
- (٤) سلام: اسم - مفرد مذكّر - جامد و اسم مصدر - نكرة - صحيح الآخر / مبتدأ و مرفوعٌ و مسوِّغ الابتداء بالنكرة دلالاته على الدعاء

■ ■ عيّن المناسب للجواب عن الأسئلة التالية (٣٩-٤٥)

٣٩- عيّن الخطأ:

- (١) إحترموا من زارتكم من السيّدات!
 (٢) زُرنا من الأَقوام مَن يُكرّم الضيوف!
 (٣) رأيت من النّساء من تَصبّر على المصائب!
 (٤) رأيت من النّساء من تَصبّر على المصائب!
- ٤٠- عيّن الخطأ (في صيغة الأفعال):
 (١) أنتم تدعون ... / أنتنّ ترمين ...
 (٢) أنتم لم تدعوا ... / أنتنّ لن ترمين ...
 (٣) أنتما لم تدعوا ... / أنتما لن ترميا ...
 (٤) أنتما لم تدعوا ... / أنتما لن ترميان ...
- ٤١- عيّن الخطأ في البناء للمجهول:
 (١) المريضات عالجنهنّ الطبيبة ... ← المريضات عولجنهن ...
 (٢) قطعت الحكومة علاقاتها مع ... ← قُطعت العلاقات مع ...
 (٣) العلاقات قُطعتها الحكومة ... ← العلاقات قُطعت ...
 (٤) عالج الطبيبُ المريضة ... ← عولجت المريضة ...
- ٤٢- عيّن ما ليس فيه المفعول معه:
 (١) ﴿ فأجمِعوا أمركم و شركاءكم ﴾
 (٢) اختصم الرّجل و جاره.
 (٣) زيّد سائر و الطّريق.
 (٤) واكّل أمره و اللّياليا.
- ٤٣- عيّن المشغول عنه مرفوعًا وجوبًا:
 (١) هذا السّراج كأنّه شمس ساطعة!
 (٢) هل اولئك الضيوف عرفتهم؟
 (٣) إن الضّعيف واجهته ساعده في القيام بأعماله!
 (٤) أدروسك تُطالعها كلّ ليلة قبل النّوم؟

۴۴ - عین الخطأ (في العدد أو المعدود):

- (۱) اشتراك في هذا الامتحان أكثر من ثلاثة عشر ألفاً و عشرة طلبة.
- (۲) نجح في هذا الامتحان ثلاث آلاف و خمسون طلبة.
- (۳) طالعت الفصل الثاني عشر من هذا الكتاب.
- (۴) مكثت في هذه المدينة تسعة أشهر.

۴۵ - عین الصحيح عن المستثنى:

- (۱) نجحت الطالبات سوى طالبة واحدة!
- (۲) لم ينجح في الامتحان غير المجتهدات!
- (۳) نجح الطلبة ما عدا طالبتان!
- (۴) لم ينجح في الامتحان إلا طالبان!

ادیان و مذاهب:

- ۴۶ - در اسطوره‌های بین‌النهرین، آفرینش براساس چه الگویی است؟
- (۱) تکامل تدریجی
  - (۲) کن فیکون
  - (۳) خلق از عدم
  - (۴) نظم دادن به بی‌نظمی
- ۴۷ - کدام یک از عناصر دینی، به «سرآغازهای قدسی» می‌پردازد؟
- (۱) اسطوره
  - (۲) تابو
  - (۳) جادو
  - (۴) شمن
- ۴۸ - پیدا شدن کدام نمونه‌ها، معلوم می‌سازد که سحر و جادو در عصر نوسنگی، نظامی پیچیده پیدا کرده بود؟
- (۱) تبرها، نیزه‌ها و چرخ‌های پرده‌دار
  - (۲) کنده‌کاری‌هایی بر روی درختان
  - (۳) کاسه‌های برنزی دارای تصاویر
  - (۴) سنگریزه‌های که غارهایی روی آنها نقاشی شده بود
- ۴۹ - بنا بر اساطیر، کدام مورد در خصوص مصر باستان درست است؟
- (۱) رع را خدای کواکب و ماه‌ها می‌پنداشتند.
  - (۲) هوروس خدای آسمان دانسته می‌شد.
  - (۳) آمون خدای آب‌ها، از جمله رود نیل بود.
  - (۴) اوزیریس خدای مردگان و داور آنها شمرده می‌شد.
- ۵۰ - احساس نزدیکی و قرابت انسان با سایر موجودات، از مؤلفه‌های اساسی کدام مورد است؟
- (۱) توت‌میزم
  - (۲) شمنیزم
  - (۳) فتیشیزم
  - (۴) مونوتئیزم
- ۵۱ - کدام مورد درباره عناوین آثار مقدس هندوان، درست است؟
- (۱) پورانا: آثار غیرمنزل
  - (۲) دارشانا: کتب اخلاقی
  - (۳) شروتی: حقایق منزل
  - (۴) سمریتی: افسانه‌های مقدس
- ۵۲ - بنا بر وداها، خلقت جهان در پی قربانی شدن و از اجزای کدام یک به وجود آمده است؟
- (۱) پراکریتی
  - (۲) پوروشا
  - (۳) پراچاپاتی
  - (۴) تاپاس
- ۵۳ - کدام مکتب هند، به زندگی پس از مرگ باور نداشت و وداها را مورد استهزاء قرار می‌داد؟
- (۱) یوگا (یوگا)
  - (۲) ودانته (ودانتا)
  - (۳) چارواکه
  - (۴) بهاگاواته (بهاگاواتا)

- ۵۴- کدام دین، جنبه ملّی‌گرایانه برجسته‌ای دارد؟
 (۱) اسلام (۲) مسیحیت (۳) هندوئیسم (۴) شینتوئیسم
- ۵۵- کنفوسیوس، پایه تعلیم «اصول سیاست مدن» خود را بر کدام قاعده بنا نمود؟
 (۱) آنچه بر خود نمی‌پسندی، بر هیچ کس نپسند.
 (۲) تقوا و فضیلت پادشاهان، از مجازات اعدام جلوگیری نمی‌کند.
 (۳) طبع آدمیان خوب است اما هرچقدر که پادشاهان خوب باشند، جرم و جنایت از میان نخواهد رفت.
 (۴) طبع آدمیان خوب است و اگر از فرمانداران نیکی ببینند، استقبال می‌کنند و جرم و جنایت از میان برمی‌خیزد و اعدام ضرورت وجودی پیدا نمی‌کند.
- ۵۶- عبارت «من خودم را از دست داده‌ام» از چانگ تزو، به کدام مفهوم دلالت دارد؟
 (۱) نشسته در عزلت (۲) نفس متعالی (۳) بسط عظیم (۴) مفهوم تهی
- ۵۷- فرقه شینگون در کجا بود و بر چه اصلی تأکید داشت؟
 (۱) ژاپن - حقیقت مطلق جهان مستور در تمام عقاید و ایمان‌های مذهبی
 (۲) اندونزی - تأکید بر قداست بودی ستوها و تجلیات آنان
 (۳) هند - تأکید بر آرا و عقاید نهفته در کتب مقدس
 (۴) چین - حقیقت مطلق جهان که آشکار است.
- ۵۸- کدام کتاب به‌طور کامل به قلم کنفوسیوس نوشته شد؟
 (۱) چون چیو (۲) شوچینگ (۳) شی چینگ (۴) لی چی
- ۵۹- برجسته‌ترین تبیین‌ها درباره پیدایش جنبش‌های نوپدید دینی را به کدام مورد، نسبت می‌دهند؟
 (۱) خردگرایی افراطی جوامع توسعه‌یافته
 (۲) رشد پروتک دانشگاه‌ها و فضاهای آموزشی
 (۳) بحران ارزش‌ها یا هنجارها در جوامع صنعتی نوین
 (۴) فاصله طبقاتی و مصرف مواد مخدر در میان نوجوانان و جوانان
- ۶۰- پرورش ایده یک «دین طبیعی» ساده و مشترک نوع بشر، متعلق به کدام دوره است؟
 (۱) پست‌مدرن (۲) روشنگری (۳) نوزایی (۴) قرون وسطا
- ۶۱- تنها رساله عهد جدید که به روشنی تعالیم پولس را رد می‌کند، کدام است؟
 (۱) یعقوب (۲) پطرس (۳) یهودا (۴) غلاطیان
- ۶۲- دیدگاه الهیاتی کدام کلیسای معاصر درباره عیسی(ع)، به نسطوریوس نزدیک‌تر است؟
 (۱) آشوری (۲) ارمنی (۳) قبطی (۴) مارونی
- ۶۳- چه کسی به‌وجود دو طبیعت مجزا در مسیح تأکید می‌کرد و می‌گفت: «نمی‌توانم یک کودک دوساله را خدا بخوانم»؟
 (۱) آپولیناریوس (۲) اوتیخس (۳) نسطوریوس (۴) پلاگیوس
- ۶۴- درباره یحیی معمدان، کدام مورد نادرست است؟
 (۱) از گروه اسینیان بود و به شیوه آنان سلوک می‌کرد.
 (۲) به دستور هیرود انتیپاس پادشاه جلیل، به قتل رسید.
 (۳) پس از شهادت او، پیروانش در شهر افسوس فعال بودند.
 (۴) تعلیم می‌داد که ظهور مسیح و آخرالزمان نزدیک است.
- ۶۵- در فقه یهود، سن بلوغ شرعی برای پسران و دختران به ترتیب، چند سال است؟
 (۱) سیزده - دوازده (۲) سیزده - سیزده (۳) چهارده - دوازده (۴) پانزده - دوازده

- ۶۶- یهودیان به محل آموزش دینی و تفسیر کتاب مقدس، چه می‌گویند؟
 (۱) بت دین (۲) بت میصوا (۳) بت همیدراش (۴) بت هکنست
- ۶۷- در سنت یهود، کدام جشن یادآور پیروزی مکابیان بر حاکمان سلوکی است؟
 (۱) پوریم (۲) حنوکا (۳) عومر (۴) شاووعوت
- ۶۸- مهم‌ترین کتاب مکاشفاتی در مجموعه کتاب مقدس عبری، کدام است؟
 (۱) ارمیا (۲) روت (۳) دانیال (۴) میکاه
- ۶۹- تفسیر و توضیح تلمود در موضوعات غیرشریعتی و غیراحکامی را چه می‌گویند؟
 (۱) هگادا (۲) هلاخا (۳) گمارا (۴) شمیطا
- ۷۰- در نگرش بودا، تناسخ به مفهوم کدام است؟
 (۱) تجدید حیات بدون انتقال روح
 (۲) انتقال روح از پیکری به پیکر دیگر
 (۳) انتقال صرف صفات حیات به حیات دیگر
 (۴) انتقال روح و صفات حیات موجودی به موجودی دیگر
- ۷۱- کدام فرمانروایان، استفاده از شمایل و تندیس‌ها را در آیین‌های عبادی ممنوع کردند؟
 (۱) اشکانیان (۲) ساسانیان (۳) هخامنشیان (۴) مادها
- ۷۲- کدام مورد درباره مزدک بامدادان، درست است؟
 (۱) از پشتیبانی بهرام سوم برخوردار بود.
 (۲) شاپور دوم، مبلغ و حامی عقاید او بود.
 (۳) خسرو انوشیروان، از حامیان او بود.
 (۴) بسیار مدیون مانویت بود و از آن اقتباس کرد.
- ۷۳- درباره آتشکده‌های زرتشتی، کدام مورد درست است؟
 (۱) آتشکده‌های کوچک‌تر را آتش آدوران می‌نامند.
 (۲) همه آتشکده‌ها به یکی از ایزدان اختصاص دارند.
 (۳) آتشکده‌های کوچک به آتش بهرام خوانده می‌شوند.
 (۴) هریک از آتشکده‌ها به یکی از طبقات اجتماعی اختصاص دارند.
- ۷۴- درباره مانی و آیین او کدام درست است؟
 (۱) اهورامزدا را خدای برتر خود می‌خواند.
 (۲) کرتیر از بزرگ‌ترین روحانیون زرتشتی، حامی او بود.
 (۳) در دوره سلطنت شاپور دوم، از حمایت او برخوردار بود.
 (۴) معتقد بود ادیان زرتشتی، بودایی و مسیحیت در آغاز ادیان راستین بوده که تحریف شدند.
- ۷۵- کدام مورد درباره باورهای کیش زروانی، درست است؟
 (۱) نیکی و بدی، اصلاً و ذاتاً، جدا از یکدیگرند.
 (۲) پیشینه آن به اوایل دوره ساسانی می‌رسد.
 (۳) اختیارگرایی وجود دارد.
 (۴) نخست اهریمن و سپس اهورامزدا به وجود آمدند.
- ۷۶- بنابر منابع زرتشتی در خصوص فروشی‌ها، کدام مورد درست است؟
 (۱) همه موجودات حتی امشاسپندان و اهورامزدا، فروشی دارند.
 (۲) همه انسان‌ها و حیوان‌ها، دارای فروشی هستند.
 (۳) فروشی، خاص ارواح نیاکان مرده انسان‌هاست.
 (۴) فروشی، مخصوص انسان‌های فرهمند است.
- ۷۷- برحسب قدیمی‌ترین منابع موجود، کدام سلسله پادشاهی، رسم «خوئتو دته» را انجام می‌داد؟
 (۱) اشکانیان (۲) هخامنشیان (۳) ساسانیان (۴) سلوکیان

- ۷۸- انجیل مرقس، خاطرات کدام رسول بود؟
 (۱) پطرس (۲) متی (۳) لوقا (۴) یعقوب
- ۷۹- در مجموعه کتب عهد جدید، کدام کتب قدیمی تر هستند؟
 (۱) یوحنا - لوقا (۲) متی - نامه اول پطرس
 (۳) رساله به رومیان - مرقس (۴) رساله به رومیان - مکاشفه یوحنا
- ۸۰- کدام واعظ، در اواخر قرن سیزدهم و اوایل قرن چهاردهم میلادی، به جریان قشری مآبی و آداب صوری کاتولیکی اعتراض می کرد؟
 (۱) آنسلم (۲) اکهارت (۳) توماس آکویناس (۴) قدیس آگوستین

تصوف و عرفان:

- ۸۱- دلیل اصلی اهمیت «ذکر» نزد اهل تصوف چیست؟
 (۱) الزاماً باعث تحقق تجربه عرفانی می شود.
 (۲) بر عقل و درایت انسان در امور عادی می افزاید.
 (۳) راهی سهل الوصول جهت نیل به نجات و مقصود نهایی است.
 (۴) از بهترین راه های تأثیر در قوای فکری و عقلی و تلقین به نفس است.
- ۸۲- قبض، عارف را همچنان بود که ..... مبتدی را و بسط، عارف را به منزلت ..... بود مبتدی را.
 (۱) خوف - رجاء (۲) رجاء - خوف (۳) فرق - رجاء (۴) فرق - جمع
- ۸۳- آموزه عرفانی «خلق مدام»، با کدام آموزه، بیشترین پیوند را دارد؟
 (۱) انسان کامل (۲) لاتکرار فی التجلی
 (۳) قوس صعود و نزول (۴) الواحد لایصدر منه الا الواحد
- ۸۴- عبارت زیر در خصوص کدام صوفی است؟
 «از آزادمنشی و حریت ضمیری که از شیوخ صوفیه انتظار می رود، محروم بوده و راه وصول به حق را در اتباع از ظواهر مذهب حنبلی می دانست.»
 (۱) ابوالقاسم قشیری (۲) جنید بغدادی (۳) خواجه عبدالله انصاری (۴) معروف کرخی
- ۸۵- عبارت «خراباتی شدن» نزد اهل تصوف، کنایه از چیست؟
 (۱) از خود رها گشتن (۲) رعایت نکردن ظواهر شرع
 (۳) ریاضت و زهد پیشه کردن (۴) ترک زندگی و مسئولیت اجتماعی
- ۸۶- در بیت زیر، مقصود از «عکس مه رویان بستان خدا» چیست؟
 «آن خیالاتی که دام اولیاست عکس مه رویان بستان خداست»
 (۱) صور علمیه (۲) معانی غیبی
 (۳) جمال پرستی عرفا (۴) تجلیات اسماء و صفات
- ۸۷- «رضا» در کدامین مرتبه سلوکی قرار دارد؟
 (۱) آخرین مقام سلوکی است که به فنا منتهی می شود. (۲) آخرین مرتبه احوال است که به مقام تبدیل می شود.
 (۳) مقامات متوسط سلوک است و پس از مراقبه قرار دارد. (۴) نهایت مقامات و بدایت احوال است.
- ۸۸- کدام مورد، بیانگر دیدگاه ابوالحسن هجویری درباره سماع است؟
 (۱) امری مشروع و پسندیده است. (۲) به خودی خود، نه خوب و نه بد است.
 (۳) خلاف شرع بوده و سائق به گناه است. (۴) امری مکروه و ناپسند است.

- ۸۹- حامد بن عباس و یارانش برای توقیف و محاکمه حلاج، چه نسبت‌هایی به او دادند؟
 (۱) دعوی نبوت - دعوی مهدویت - تبدیل حج
 (۲) ارتباط با قرامطه - دعوی ربوبیت - قول به عین‌الجمع
 (۳) ارتباط با اسماعیلیه - تغییر احکام دین - قول به وحدت وجود
 (۴) ارتباط با فاطمیان مصر - سخنان شطح‌آمیز - تمایلات عیسوی
- ۹۰- گزاره زیر، از کیست؟
 «علم‌الیقین آن است که به ما رسید بر زبان پیغمبران و عین‌الیقین آن است که خدا به ما رسانید از نور هدایت به اسرار قلوب بی‌واسطه و حق‌الیقین آن است که بدان راه نیست.»
 (۱) ابوحفص حداد (۲) حاتم اصم (۳) هجویری (۴) شبلی
- ۹۱- کدام فقیه، برای اولین بار، به کفر و قتل حلاج فتوی داد؟
 (۱) علی بن عیسی (۲) ابن عطا آدمی
 (۳) ابوالعباس بن سرج (۴) محمد بن داوود ظاهری
- ۹۲- علت عدم مخالفت علما و متشرعه با طریقه نقشبندیه بعد از امام ربانی، چه بوده است؟
 (۱) نقد وحدت وجود و ترویج نوعی وحدت شهود (۲) حضور نقشبندیان در عبادات جمعی عامه مردم
 (۳) توصیه و التزام به انجام احکام فقهی (۴) دست برداشتن از نقد فقها و محدثان
- ۹۳- کدام‌یک از نام‌های معتزله، توسط مخالفان این گروه، به آنها داده شده است؟
 (۱) اهل‌العدل و جهمیه (۲) واصلیه و منازلیه
 (۳) مشبهه و اهل‌العدل (۴) معطله و نفاة (نفی‌کنندگان صفات)
- ۹۴- کدام‌یک از مذاهب، اهل سنت را جزو حشویه قلمداد می‌کنند؟
 (۱) اهل حدیث (۲) کرامیه (۳) ماتریدیه (۴) طحاویه
- ۹۵- کدام‌یک، از جمله بزرگان اسماعیلیه به‌شمار می‌آیند؟
 (۱) ابوحاتم رازی - ابوعبدالله نسفی - مؤیدالدین شیرازی
 (۲) ابویعقوب سجستانی - قاضی نعمان - یحیی نیشابوری
 (۳) ناصر خسرو قبادیانی - ابوعبدالله غضائری - احمد کیالی
 (۴) حمیدالدین کرمانی - علی بن محمد رازی - فضال بن حسن
- ۹۶- کدام مورد، مبتنی بر اعتقاد ابومنصور ماتریدی و ابوحنیفه است؟
 (۱) صفات فعل خداوند، حادث است.
 (۲) کیفر بندگان مطیع از سوی خداوند، ممکن است.
 (۳) تکلیف ما لایطاق از سوی خداوند، عقلاً امکان ندارد.
 (۴) پیامبران فقط در ارتکاب گناهان کبیره معصوم هستند.
- ۹۷- اعتقاد پیروان فرقه «سبئیّه»، بر کدام مورد بوده است؟
 (۱) سلسله امامت، پس از پیامبر متوقف شده است.
 (۲) خونخواهی امام حسین(ع)، واجب و ضروری است.
 (۳) محمد بن حنفیه امام بلافضل پس از امام حسین(ع) است.
 (۴) امام حسن(ع) جانشین امام علی(ع) نیست، محمد بن حنفیه جانشین ایشان است.
- ۹۸- فرقه زیدیه، در چه مناطقی تشکیل حکومت دادند؟
 (۱) سوریه - بحرین - شمال آفریقا (۲) یمن جنوبی - مصر - شمال ایران
 (۳) یمن - شمال ایران - شمال آفریقا (۴) بحرین - شمال ایران - آسیای صغیر

- ۹۹- عنوان «مهدی»، نخستین بار توسط کدام فرقه به کار رفت و بر چه کسی، انطباق داده شد؟
 (۱) مختاریه - مختار ثقفی
 (۲) کیسانیه - ابوهاشم
 (۳) جنیش ابومسلم - ابومسلم خراسانی
 (۴) کیسانیه - محمد حنفیه
- ۱۰۰- چه کسی، مبدع نظریه «طفره» در میان متکلمان مسلمان است؟
 (۱) ابراهیم نظّام
 (۲) ابوالهذیل علاف
 (۳) عمرو بن عبید
 (۴) قاضی عبدالجبار
- ۱۰۱- فرقه اسماعیلیه، به دو نوع امامت اعتقاد دارند. آن دو نوع کدامند؟
 (۱) اوصیا - متمم
 (۲) مستقر - مستودع
 (۳) صامت - قرآن ناطق
 (۴) اشهاد - ناطق
- ۱۰۲- این سخن سلمی که «هر کس دوست دارد خلق بر آنچه بین او و خدای هست آگاه شوند، غافل است»، حاکی از چه مطلبی است؟
 (۱) توکل منتهیان
 (۲) زهد ملامتیان
 (۳) غفلت سالکان
 (۴) ورع متوسطان
- ۱۰۳- انتشار طریقه ملامتیه در نیشابور، نوعی واکنش در مقابل زهد و تقشّف کدام گروه / فرقه بوده است؟
 (۱) اشاعره
 (۲) اهل حدیث
 (۳) حنابله
 (۴) کرامیه
- ۱۰۴- کدام شیخ، آداب زمین بوسی که مردان چشتیه به جا می آوردند و رسم سماع که در نزد آنها رایج بود را منع کرد؟
 (۱) شاه خلیل الله از بزرگان نعمت الهی
 (۲) شیخ معین الدین چشتی از مشایخ چشتیه
 (۳) خواجه بهاء الدین محمد نقشبند مؤسس سلسله نقشبندیه
 (۴) بهاء الدین زکریا از خلفای شیخ شهاب الدین عمر سهروردی
- ۱۰۵- کدام صوفی، در دمشق و به سال ۶۲۰ هجری، رسم تراشیدن موی سر و ابرو را در طریقه خود بنیاد نهاد؟
 (۱) ابوعلی قلندر
 (۲) فخرالدین عراقی
 (۳) جمال الدین ساوجی
 (۴) حمدون قصار

تاریخ اسلام:

- ۱۰۶- دفاع همه جانبه سیاسی و نظامی مردم یثرب از رسول خدا(ص)، جزو مفاد کدام بیعت بود؟
 (۱) رضوان
 (۲) غزوه بدر
 (۳) عقبه اول
 (۴) عقبه دوم
- ۱۰۷- حروریه، پیشگام کدام جریان فکری - سیاسی در سده نخست هجری بود؟
 (۱) خوارج
 (۲) عثمانیه
 (۳) کیسانیه
 (۴) مرجئه
- ۱۰۸- اصلی ترین عامل مرکزیت یافتن مکه از دیرباز در جزیره العرب، چه بود؟
 (۱) وجود خانه کعبه
 (۲) نزدیکی به دریای سرخ
 (۳) قرار داشتن بر سر راه تجاری
 (۴) غلبه قریش بر مکه و تشکیل ایلاف
- ۱۰۹- ارمنستان به دست کدام فرمانده مسلمان و در دوره کدام خلیفه فتح شد؟
 (۱) حبیب بن مسلمه - عثمان
 (۲) حبیب بن مسلمه - معاویه
 (۳) سلمان بن ربیع - عثمان
 (۴) سلمان بن ربیع - معاویه
- ۱۱۰- سهم کدام یک از گروه های قومی در دوره عباسیان، به ترتیب، در زمینه های دیوان سالاری، جنگاوری و حکمرانی، بیشتر بوده است؟
 (۱) ایرانی - عرب - ترک
 (۲) ایرانی - ترک - عرب
 (۳) ترک - ایرانی - عرب
 (۴) عرب - ترک - ایرانی

- ۱۱۱- کدام مورد، درباره صفاریان، درست نیست؟
 (۱) از هرگونه درگیری و جنگ با علویان طبرستان خودداری کردند.
 (۲) هیچگاه با خلفای عباسی کنار نیامدند و به نام آنها خطبه نخواندند.
 (۳) در گسترش اسلام در سرزمین‌های شرقی افغانستان کنونی، سهم بسیار داشتند.
 (۴) نبردهای مداوم با خوارج، موجب شهرت و اعتبار آنان در میان اهل سنت شده بود.
- ۱۱۲- کدام مورد درباره بنیان‌گذار سلسله آل زیار، درست است؟
 (۱) او را دارای تمایلات شیعی و طرفدار فرهنگ ایران پیش از اسلام دانسته‌اند.
 (۲) در سراسر حکومت خود، با امیران سامانی که ولی‌نعمت وی بودند، در صلح و مدارا بود.
 (۳) در همدان و دینور و اصفهان بر سپاه خلیفه پیروز شد و مدتی بغداد را در محاصره گرفت.
 (۴) برای تصرف بغداد و تجدید حکومت پادشاهان ایران پیش از اسلام، خیالات بلندپروازانه داشت.
- ۱۱۳- در جزیره و دیار مضر، چه کسی در مخالفت با مأمون عباسی و حمایت از عرب‌ها سر به شورش برداشت؟
 (۱) ابراهیم بن موسی بن جعفر
 (۲) سری بن منصور شیبانی
 (۳) نصر بن شیبث عقیلی
 (۴) محمد بن ابراهیم مشهور به ابن طباطبا
- ۱۱۴- وقایع زیر، به ترتیب، در دوره کدام خلفای عباسی رخ داد؟
 تأسیس حکومت سامانیان - شورش صاحب‌الشامه
 (۱) معتصم - واثق (۲) مکتفی - مقتدر (۳) معتمد - مقتدر (۴) معتضد - مکتفی
- ۱۱۵- کدام مورد درباره نبرد پروان، درست است؟
 (۱) در ۶۱۷ هـ ق میان جلال‌الدین خوارزمشاه و جوجی فرزند چنگیز رخ داد و نتیجه آن شکست خوارزمشاه بود.
 (۲) در ۶۱۷ هـ ق میان محمد خوارزمشاه و جوجی فرزند چنگیز رخ داد و نتیجه آن شکست خوارزمشاه بود.
 (۳) در ۶۱۸ هـ ق میان جلال‌الدین خوارزمشاه و سپاه چنگیز رخ داد و نتیجه آن پیروزی خوارزمشاه بود.
 (۴) در ۶۱۸ هـ ق میان محمد خوارزمشاه و سپاه چنگیز رخ داد و نتیجه آن پیروزی خوارزمشاه بود.
- ۱۱۶- کدام مورد، از دلایل انتخاب خراسان به‌عنوان مرکز دعوت عباسیان نیست؟
 (۱) حضور مخالفان امویان، به‌ویژه موالی ناراضی در خراسان
 (۲) عدم حضور عرب‌ها در خراسان و سهولت پیشبرد دعوت
 (۳) حضور افراد بانفوذ و قدرتمند و دیوان‌سالار ایرانی در خراسان
 (۴) علاقه مردم خراسان به اهل بیت پیامبر(ص) و حضور شماری از شیعیان در آنجا
- ۱۱۷- برکیارق سلجوقی بر چه مناطقی حکمرانی داشت؟
 (۱) ماوراءالنهر (۲) آذربایجان (۳) عراق عجم و عرب (۴) خراسان
- ۱۱۸- کدام مورد درباره عوامل صلح رمله که در پایان جنگ سوم صلیبی منعقد شد، نادرست است؟
 (۱) پیروزی‌های پی‌درپی صلاح‌الدین در ارسوف و عسقلان
 (۲) خبرهای ناخوشایند از وضع انگلیس برای ریچارد شیردل
 (۳) قطع کمک از اروپا و شیوع بیماری در میان سپاهیان ریچارد شیردل
 (۴) خستگی و ضعف قوای صلاح‌الدین و درگیری نظامیان کرد و ترک
- ۱۱۹- پس از مرگ تُتتش، ادامه حکومت جانشینان او در شام، چگونه رقم خورد؟
 (۱) فرزندان وی، رضوان بر حلب و دقاق بر دمشق حکومت یافتند.
 (۲) نزاع فرزندان وی، رضوان و دقاق، موجب سقوط حکومت آنان شد.
 (۳) جانشینان وی در درگیری با صلیبیان شکست خوردند و حکومت ایشان پایان یافت.
 (۴) رضوان در دمشق و دقاق در حلب، حکومت یافتند تا آنکه نورالدین زنگی بر آنان سلطه یافت.

- ۱۲۰- نخستین شهر مصر که فاتحان مسلمان تسخیر کردند، کدام بود؟
 (۱) اسکندریه (۲) فیوم (۳) دمياط (۴) فرما
- ۱۲۱- کدام دولت‌های اتابکی، بر مناطقی از شام حکم می‌راندند؟
 (۱) زنگی و احمدیلی (۲) بوری و زنگی (۳) بوری و سلغری (۴) سلغری و ایلدگری
- ۱۲۲- کدام مورد درباره ایوبیان، نادرست است؟
 (۱) از تبار کردان روآدیه بودند.
 (۲) دوره حکمرانی عادل، بیشتر در صلح و آرامش سپری شد.
 (۳) پس از مرگ صلاح‌الدین، تمام قلمرو وی به پسرش افضل رسید.
 (۴) در حکومت‌داری و دیوان‌سالاری، تحت‌تأثیر سلجوقیان و اتابکان بودند.
- ۱۲۳- از مهم‌ترین حوادث لشکرکشی‌های تیمور در یورش سه‌ساله، چه بود؟
 (۱) تصرف اصفهان و قتل‌عام مردم (۲) حمله به هند و کشتار در دهلی
 (۳) لشکرکشی به گرجستان (۴) حمله به دشت قبچاق
- ۱۲۴- شهرهای هرات و سمرقند، به ترتیب، در دوره حکمرانی کدام امرای تیموری، به رونق و شکوفایی علمی و اقتصادی رسیدند؟
 (۱) تیمور - الغبیک (۲) تیمور - عبداللطیف
 (۳) شاهرخ - الغبیک (۴) شاهرخ - عبداللطیف
- ۱۲۵- کدام سلسله مغولی، در فترت میان ایلخانان و تیموریان، حدود صد سال بر بخش‌هایی از ایران و عراق حکومت کرد؟
 (۱) آل اینجو (۲) آل کرت (۳) آل چوپان (۴) آل جلایر
- ۱۲۶- کدام مورد درباره تجارت و بازرگانی دوره تیموریان، درست است؟
 (۱) روابط تجاری و بازرگانی با غرب به‌ویژه ونیز گسترش یافت، اما به تجارت با هند و شرق توجهی نشد.
 (۲) روابط حسنه میان تیموریان و ممالیک مصر موجب رونق بازرگانی و تجارت با غرب جهان اسلام شد.
 (۳) به سبب نظم عمومی ایجادشده در شهرها و فعالیت‌های شاهزادگان، اوضاع بازرگانی بهبود یافت.
 (۴) به سبب جنگ‌های مداوم، راه‌ها ناامن، و اوضاع تجاری نابسامان بود.
- ۱۲۷- کدام مورد درباره میثاق اتحادیه عرب در سال ۱۹۴۵ م. درست است؟
 (۱) اعضای اتحادیه، حق ترک آن را ندارند.
 (۲) جلوگیری از تجاوز به یک کشور عرب، مشروط به موافقت اکثریت اعضا است.
 (۳) سیاست انگلیس و متحدانش در جنگ جهانی دوم، مشوق ظهور اتحادیه عرب بود.
 (۴) اتحادیه، تنها وجه سیاسی دارد و پیمانی برای فعالیت‌های مشترک اقتصادی - فرهنگی نیست.
- ۱۲۸- کدام مورد درباره سیاست‌های بن بلا در الجزایر، درست نیست؟
 (۱) ارتش را به حمایت از خود وادار کرد.
 (۲) موجب انحلال گروه‌ها و احزاب مخالف شد.
 (۳) به دستگیری سران حزب کمونیست منجر شد.
 (۴) به عدم حمایت اتحادیه عمومی کارگران از او منجر شد.
- ۱۲۹- درخواست جریان‌ها و احزاب اسلامی ترکیه در دهه ۱۹۵۰ م. چه بود؟
 (۱) گسترش روابط سیاسی با عربستان
 (۲) فعالیت بیشتر ترکیه در کنفرانس کشورهای اسلامی
 (۳) حمایت از فلسطینی‌ها در برابر رژیم اشغال‌گر قدس
 (۴) پایان بخشیدن به همه اصلاحاتی که دستاورد انقلاب بود.

- ۱۳۰- وصف «نخستین امیر اموی که آیین پادشاهی را در اندلس احیا کرد و می‌کوشید با کاهش سلطه فقها در امور سیاسی، بر شوکت و قدرت خود بیفزاید»، درباره کدام حاکم است؟
 (۱) حکم‌المستنصر (۲) حکم‌الریضی (۳) عبدالرحمن داخل (۴) عبدالرحمن ناصر
- ۱۳۱- کدام فاتح مغرب، پس از تکمیل فتح افریقیه و مغرب، تشکیلات اداری آنجا را سامان‌دهی کرد؟
 (۱) زهیر بن قیس (۲) عقبه بن نافع (۳) موسی بن نصیر (۴) حسان بن نعمان
- ۱۳۲- کدام مورد درباره شورش «منصور بن نصیر طنبدی در دوره اغلییان»، نادرست است؟
 (۱) حاکم اغلی، در سرکوب آن، از بربران اباضی مذهب جبل نفوسه کمک گرفت.
 (۲) رهبر این شورش، از بزرگان نظامی اغلییان و اصالتاً در شمار بربران مستعرب بود.
 (۳) این شورش در دوره زیاده الله دوم اغلی شکل گرفت و در همان دوره سرکوب شد.
 (۴) مهم‌ترین عامل پیوستن مردم به آن، رهایی از سلطه اغلییان و سپاه عربی خراسان بود.
- ۱۳۳- اورخان، دومین امیر عثمانی، پس از روی کار آمدن، کدام شهر مهم را تصرف کرد و آن را به‌عنوان مرکز حکومت برگزید؟
 (۱) اسکی شهیر (۲) بروسه (۳) سگوت (۴) قره‌سی
- ۱۳۴- رهبران طریقت صفوی، روابط و مناسبات خود با مریدان و پیروان را به‌واسطه کدام مقام تنظیم می‌کردند؟
 (۱) خلیفه‌الخلفا (۲) صدراالاسلام (۳) شیخ‌الاسلام (۴) داعی‌الدعاة
- ۱۳۵- شاه صفوی برای حمایت از مردم در برابر بیدادگری و ظلم حاکمان شهرها، کدام مقام را تعیین کرده بود؟
 (۱) دیوان بیگی (۲) رئیس نظمیه (۳) کلانتر (۴) محتسب

فرهنگ و تمدن اسلامی:

- ۱۳۶- کدام مورخ در کتاب خود، از معجزات انبیا سخن نگفته و علت آن از نظر وی چیست؟
 (۱) یعقوبی - با کلام آمیخته است.
 (۲) یعقوبی - فایده تجربی ندارد.
 (۳) مسکویه - فایده تجربی ندارد.
 (۴) مسکویه - با کلام آمیخته است.
- ۱۳۷- محدثان، بانی کدام مکتب تاریخ‌نگاری در اسلام بودند و دیدگاه آنان چه بود؟
 (۱) عراق - سیاسی (۲) مدینه - اسلامی
 (۳) مدینه - کلامی و عقلی (۴) عراق - جغرافیایی و تاریخی
- ۱۳۸- انگیزه و هدف کدام مورخ مسلمان، نشان دادن اشرافیت و سیادت عرب در تاریخ اسلام بود؟
 (۱) ابن جوزی (۲) ابن قتیبه (۳) بلاذری (۴) ابوالفرج اصفهانی
- ۱۳۹- در سیر تحول تاریخ‌نگاری اسلامی، کدام کتاب، تأثیرگذار بوده است؟
 (۱) تاریخ یعقوبی (۲) تاریخ بغداد خطیب
 (۳) تاریخ حلب ابن عدیم (۴) البدایه و النهایه ابن کثیر
- ۱۴۰- کتابی که حاصل گفتگوهای علمی در مجالس درباری آل بویه بود، چه نام دارد و مؤلف آن کیست؟
 (۱) الأمتاع و المؤمنة - ابوحنان توحیدی (۲) الاغانی - ابوحنان توحیدی
 (۳) الاغانی - ابوالفرج اصفهانی (۴) الأمتاع و المؤمنة - ابوالفرج اصفهانی
- ۱۴۱- تأسیس و گسترش مدارس در سرزمین مغرب اسلامی، در دوره کدام دولت‌ها رخ داد؟
 (۱) حفصیان و مرینیان (۲) موحدان و مرینیان
 (۳) مرابطان و موحدان (۴) حفصیان و موحدان
- ۱۴۲- کدام مورد به ترتیب درباره بیت‌الحکمه و دارالعلم، درست نیست؟
 (۱) عمومی - خصوصی (۲) قدیمی‌تر - جدیدتر
 (۳) فضای فرامذهبی - فضای مذهبی (۴) فاقد فعالیت آموزشی - دارای فعالیت آموزشی

- ۱۴۳- اصطلاح «صحفی»، ستایش است یا نکوهش و معنی آن چیست؟
 (۱) ستایش - مطالعه کتاب‌ها همراه استاد
 (۲) ستایش - مطالعه و یادگیری مستقیم از کتاب‌ها
 (۳) نکوهش - مطالعه و یادگیری مستقیم از کتاب‌ها
 (۴) نکوهش - مطالعه جمعی دانشجویان از کتاب‌ها با اجازه استاد
- ۱۴۴- ویژگی اصلی اندیشه‌های آشتی‌دهندگان اسلام با تجددخواهی در عصر قاجاریه، کدام است؟
 (۱) اسلام را دموکراسی تکامل یافته می‌دانند.
 (۲) در مبانی اسلام و اندیشه‌های غربی، اختلافی بنیادی نمی‌بینند.
 (۳) بر وجوه تکاملی و انطباق اسلام با مقتضیات زمانی و مکانی تصریح می‌کنند.
 (۴) بدون اشاره به اختلافات بنیادی بین اسلام و دموکراسی غربی، بر وجوه مشترک و روئینایی این دو ایدئولوژی تأکید کرده‌اند.
- ۱۴۵- در خصوص رهبران مذهبی ایران در نخستین دهه‌های سده نوزدهم، کدام مورد نادرست است؟
 (۱) با برنامه‌های نوگرایی فتحعلی‌شاه و عباس‌میرزا مخالفت کردند.
 (۲) برنامه‌های نوگرایی فتحعلی‌شاه و عباس‌میرزا را مفید دانستند.
 (۳) از برنامه‌های نوسازی قشون به وسیله فتحعلی‌شاه و عباس‌میرزا حمایت کردند.
 (۴) با برنامه‌های نوگرایی فتحعلی‌شاه موافقت و با راه‌اندازی صنعت چاپ و نشر عباس‌میرزا مخالفت کردند.
- ۱۴۶- نوعی سفال از سده ششم هجری که نقش‌های آن با لبه‌هایی محدود شده بود تا لعاب آنها نریزد، چه نام داشت؟
 (۱) لقبی (۲) زرین‌فام (۳) لعابدار (۴) مالقی
- ۱۴۷- کدام مورد درباره مقصوره، درست است؟
 (۱) نام دیگر ایوان جنوبی یا ایوان قبله است.
 (۲) بخشی از مساجد که در حاشیه شرقی رواق قبله ساخته می‌شد.
 (۳) بنایی کوچک در اطراف محراب که در دوره معاویه، برای جداسازی نمازگزاران از امام جماعت پدید آمد.
 (۴) بنایی کوچک از دوره عبدالملک که در اطراف منبر، برای حفظ جان خطیب از تعرض خوارج پدید آمد.
- ۱۴۸- امیرشاهی، غیاث‌الدین و خلیل، از نگارگران کدام مکتب نگارگری بودند؟
 (۱) هند گورکانی (۲) هرات تیموری (۳) تبریز صفوی (۴) بخارای تیموری
- ۱۴۹- نخستین شهرهایی که مسلمانان در عراق بنا نهادند، به ترتیب زمان تأسیس کدام‌اند؟
 (۱) بصره - واسط - کوفه - بغداد
 (۲) بصره - کوفه - واسط - بغداد
 (۳) کوفه - بصره - بغداد - واسط
 (۴) کوفه - بصره - واسط - بغداد
- ۱۵۰- نظارت بر قیمت‌ها و اوزان و مقادیر در دوره عباسی، وظیفه کدام منصب بود؟
 (۱) داروغه (۲) شرطه (۳) کلانتر (۴) محتسب
- ۱۵۱- در عهد ممالیک، عنوان ناظر «کبوتران نامه‌بر» چه بود؟
 (۱) برّاج (۲) بریدی (۳) ساعی (۴) نَجّاب
- ۱۵۲- کدام مورد، درباره منصب «وساطت» در دوره فاطمیان، درست است؟
 (۱) وزارت تنفیذ (۲) وزارت تفویض (۳) قضاوت (۴) احتساب
- ۱۵۳- اصطلاح «اراضی دیوانی»، ناظر بر کدام قسم از اراضی است؟
 (۱) اقطاعی (۲) خصوصی
 (۳) حکومتی یا دولتی (۴) سلطنتی یا خالصجات
- ۱۵۴- مفهوم دیوان در زمان خلیفه دوم عمرین خطاب، چه بود؟
 (۱) محل جلوس کاتبان (۲) دفتر اسناد و سجلات خراج
 (۳) دفتر ثبت و تسجیل مشخصات قبائل (۴) دفتر اسناد و سجلات زکات و صدقات

- ۱۵۵- واحد سنجش یا مقیاس مساحتی ارضی سواد، چه بود؟
 (۱) اشل (۲) جریب (۳) فدآن (۴) قفیز
- ۱۵۶- کدام مورد درباره «عواصم» یا «ثغور شام»، درست است؟
 (۱) نام دیگر جند قنسرین، عواصم و مرکز آن، شهر حلب بوده است.
 (۲) شهرهای ساحلی اجناد پنجگانه در متون جغرافیایی، به عواصم و ثغور معروف شدند.
 (۳) در متون اولیه جغرافیایی عنوان دیگر اجناد پنجگانه شام، از قنسرین تا فلسطین بود.
 (۴) در ماورای حلب واقع بوده، تا کنار خلیج اسکندرون امتداد داشت و مرکز آن انطاکیه بود.
- ۱۵۷- موقعیت وادی علاق و اهمیت آن در جغرافیای اقتصادی چیست؟
 (۱) بلاد نوبه - تجارت برده
 (۲) مصر سفلی - تجارت دریایی
 (۳) مصر علیا - صنعت نساجی
 (۴) جنوب مصر علیا - معادن طلا
- ۱۵۸- عبارت زیر، درباره کدام شهر است؟
 «کرسی ولایت دوم آندلس است. رودخانه تاجه (تاژ) از کنار آن می‌گذرد. بر روی این رودخانه، پلی بزرگ ساخته شده با طاقی قوسی شکل و در یک طرف این پل دولابی نصب شده بود برای رساندن آب رودخانه به شهر.»
 (۱) طلیطله (تولدو) (۲) بلنسیه (والنسیا) (۳) قرطاجنه (کارتاژ) (۴) لورقه (لورکا)
- ۱۵۹- کتب جغرافیایی «جهان‌نما، تقویم‌البلدان و مراصد‌الاطلاع»، به ترتیب تألیف چه کسی است؟
 (۱) حافظ ابرو - ابن‌فقیه - یاقوت
 (۲) حاجی خلیفه - یاقوت - یاقوت
 (۳) کاتب چلبی - ابوالفداء - بغدادی
 (۴) کاتب چلبی - ادریسی - ادریسی
- ۱۶۰- کدام جغرافی‌دان، اثر خود را به احتمال زیاد، بر مبنای صورالاقالیم ابوزید بلخی تدوین کرده است؟
 (۱) ابن‌حوقل (۲) ابن‌خردادبه (۳) اصطخری (۴) مقدسی
- ۱۶۱- کدام شهر مغرب، جایگزین قرطاجنه یا کارتاژ قدیم است؟
 (۱) تونس (۲) رقاده (۳) فاس (۴) قیروان
- ۱۶۲- کدام مورد درباره علم جبر و مقابله نادرست است؟
 (۱) جبر و مقابله را اولین بار مسلمین وارد نظام علمی کردند.
 (۲) جبر خوارزمی تا اوایل قرن هفدهم میلادی، مبنای مطالعات ریاضی اروپاییان بود.
 (۳) ارقام هندی یا عربی، از طریق ترجمه کتاب الجبر و المقابله خوارزمی و خیام به اروپا راه یافت.
 (۴) خیام اولین کسی است که به تحقیق منظم علمی در معادلات درجه اول، دوم و سوم پرداخت.
- ۱۶۳- آگاهی‌ها و اطلاعات عرب جاهلی درباره باد و باران و منازل قمر و طلوع و غروب ستارگان، بعدها تحت چه عنوانی تدوین شد؟
 (۱) آثار علوی (۲) علوم طبیعی یا طبیعیات
 (۳) الانواء یا علم الانواء (۴) تنجیم یا علم احکام نجوم
- ۱۶۴- کدام مورد درباره علی‌بن‌عباس اهوازی، نادرست است؟
 (۱) ترجمه لاتینی کتاب طبی او در قرن شانزدهم در لیدن هلند به چاپ رسیده است.
 (۲) کتاب طبی او توسط استفان حکیم، به لاتین ترجمه و از سوی میشل دُ کاپلا شرح داده شده است.
 (۳) اثر معروف او در طب، فردوس‌الحکمه نام دارد که بخش آخر آن به طب هندی اختصاص یافته است.
 (۴) اثر معروف او کامل‌الصناعة فی الطب نام دارد که تحت عنوان Liber Regius به لاتین ترجمه شده است.
- ۱۶۵- کدام اثر، تألیف ابوبکر کرجی نیست؟
 (۱) انباط المیاه الخفیه (۲) مفتاح الحساب
 (۳) الکافی فی الحساب (۴) الفخری فی صناعة الجبر و المقابله